

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Viite: LVM/1933/05/2016

Lausunto liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevasta esiselvityksestä

Suomen Ilmailuliitto ry katsoo, että esiselvityksessä asetetut tavoitteet mm. asiakaslähtöisyyden parantamisesta, taloudellisesti ja tuotannollisesti tehokkaamman hallinnon luomisesta, asiantuntijoiden työpanoksen fokuoimisesta asiantuntijuutta vaativiin tehtäviin, laaja-alaisen viraston paremman hallinnon ja ammattijohtamisen saavuttaminen sekä tehokas asiakastarpeisiin vastaaminen ovat kannatettavia ja viranomaispalveluja käyttävän kansalaisen kannalta oikeansuuntaisia.

Tehokkaan ja ammattitaitoisen viraston yleisjohdon, alakohtaisen asiantuntijuuden sekä näitä palvelevien tukitoimintojen selkeyttäminen usean eri viraston mallista yhden palvelukokonaisuuden malliin on kannatettava yleistavoite.

Vuonna 2010 toteutettua Liikennehallinnon virastojen yhdistämistä perusteltiin lähes identtisillä tavoitteilla, mitä esiselvityksessä 2/2017 on esitetty. Toteutuakseen tavoitteet vaativat uudistuksen loppuun asti saattamisen tiukan tavoitehakuisesti. Palveluita tarvitsevalle uudistuksen tulosten on oltava nopeita, kansainvälisesti vertailukelpoisia sekä kustannuksia alentavia.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafia perustettaessa asetettujen tavoitteiden mukaisesti rekisterit piti yhdistää, parhaiden hallintokäytäntöjen levitä kaikille liikenteen aloille, palveluiden parantua ja kustannusten alentua. Käytännössä tämä ei ole toteutunut. Vaikka sääntely on pitkälti siirtynyt EASA:lle ovat viranomaiskustannukset jatkuvasti nousseet. Myöskään rekisteritoiminnassa parhaat käytännöt eivät vielä näy. Esimerkiksi ns. maksuasetuksen (1245/2016) mukaan ilma-aluksen rekisterissäpitomaksu on 60 euroa vuodessa, kun samassa maksuasetuksessa rautatieliikenteen kalustoyksikön rekisterissäpitomaksu on 12 euroa vuodessa.

Suomen Ilmailuliitto painottaa seuraavien näkökohtien huomioimista virastouudistuksessa:

- Esiselvityksessä yhdistettäväksi esitettyjen virastojen toimivaltaa ja tehtäviä koskevia lakeja on selvityksen mukaan reilut sata. Selkeämpi säädöskokonaisuus olisi varmasti sekä viranomaisen, mutta erityisesti viranomaisen tuottamien palvelujen tarvitsijoiden etu. Samalla sääntelyn kodifioinnissa on tunnustettava voimakas välillinen ja välitön kansainvälinen ja erityisesti EU-tasoinen sääntely.
- Ns. normien purku tulisi tuoda virastotasolle siten, että virastotasoisten määräysten tarpeellisuutta arvioidaan kriittisesti jatkuvalla prosessilla sekä jokapäiväisessä toiminnassa että sisäisessä tarkastustyössä.
- Turvataan erityisryhmien toimintamahdollisuudet riippumatta ns. kustannusvastaavuusperiaatteesta viranomaistoiminnassa. Viranomaistoiminta on edelleen yhteiskunnan monopolitoimintaa, jolloin esimerkiksi yleis- ja harrasteilmailun kustannukset viranomaistoiminnasta voivat nousta kohtuuttomiksi ilman tällaista turvaamista. Toimijoille maksullisten viranomaissuoritteiden tulee olla välttämättömiä toiminnan järjestämisen kannalta.
- Viranomaistehtävien tulee keskittyä turvallisuuteen, toimintamahdollisuuksien varmistamiseen sekä kehityksen ja innovaatioiden mahdollistamiseen ja tukemiseen.
- Uuden viranomaisen ketteryuteen tulee kiinnittää huomiota. Tulevaisuudessa jopa eri liikennemuodot voivat sulautua (esimerkiksi lentävät ”autot”), mikä tarvitsee esiselvityksessäkin mainituista hallintosiiloista poikkeavaa viranomaistoimintaa.
- Virastouudistusta jatkettaessa myös yleis- ja harrasteilmailun erityisasema on tunnustettava. Suomen Ilmailuliitto pitää puutteena, ettei esiselvitys ole asettanut minkäänlaisia tavoitteita ja painoarvoja yleis- ja harrastusilmailun viranomaistoiminnoille.
- Virastouudistuksen yhteydessä on erittäin tärkeää pitää huolta viraston selkeästä, riippumattomasta ja erillisestä roolista toimialan palveluntarjoajiin nähden. Esiselvityksessä kuvatulla rutiinihallinnon ja asiantuntija- ja viranomaisspalvelujen eriyttämisellä on mahdollista saavuttaa selkeitä etuja, mm. viranomaistoiminnan riippumattomuus. Tällä hetkellä esim. Trafi on liian sidoksissa palvelujentuotantoon, joka on ohjannut selvästi esimerkiksi vuoden 2014 ilmatilan uudistushanketta. Uudistuksessa Trafi ei luonut kotimaisia suunnittelukriteereitä, vaan uudistus toteutettiin ICAO:n standardeilla. Tämän seurauksena valvotun ilmatilan määrä kasvoi ja harrastusilmailulle tärkeän valvomattoman ilmatilan määrä pieneni merkittävästi.
- Esiselvityksestä selkeästi poiketen viranomaistoiminnan perustehtävä ei ole kaupallisten intressien edistäminen, vaan vakaan ja aktiivisen kansalaisyhteiskunnan mahdollistaminen.

Suomen Ilmailuliitto ry pitää esitettyä virastojen yhdistämistä perusteltuna, jos sillä saavutetaan aidosti parempaa hallintoa ja palvelua, alempia kustannuksia ja viranomaismaksuja, asiantuntijuuden nousua viranomaisessa, aikaisempaa parempia mahdollisuuksia panostaa kansainväliseen vaikuttamiseen sekä viranomaisen sidosryhmien entistäkin aktiivisempaa ja tasapuolisempaa kuulemista sekä yhteistyötä esiselvityksessä kuvattujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Suomen Ilmailuliitto – Finlands Flygförbund ry

Timo Latikka
toiminnanjohtaja

